

Młodzież w działaniu

Udział młodzieży w działaniach niepodległościowych Białegostoku z przełomu 1918/1919 roku był znaczący. Świadectwem patriotycznej postawy starszych wiekiem uczniów miejscowego gimnazjum okazała się ich przynależność do działających konspiracyjnie struktur obwodowych Polskiej Organizacji Wojskowej na miasto i powiat białostocki, na czele których stanął w połowie 1916 roku syn miejscowego aptekarza – Zenon Gessner. Za jego namową w szeregi organizacji wstąpiło wówczas kilkudziesięciu gimnazjalistów. Zorganizowano z nich m. in. sekcję łączności, odpowiedzialną za utrzymanie łączności operacyjnej przez Tykocin z Komendą Okręgową POW w Łomży. Z tego okresu znane są nam dziś nazwiska zaledwie kilkunastu uczniów, m. in. Bolesława Klepackiego, Edmunda Świerzyńskiego (zginął w 1920 roku), Witolda Cichowskiego, Stanisława Gawiny, Tadeusza Cebrzyńskiego, Bolesława Zieniewicza czy Antoniego Kleina. Część z nich poległa bohaterską śmiercią na polu bitwy, część została potem zawodowymi żołnierzami odradzającego się po latach zaborczej niewoli Wojska Polskiego. I kiedy nadszedł pamiętny dzień 11 listopada 1918 roku ich młodszy koledzy ponownie stanęli na wysokości zadania, biorąc aktywny udział w niepodległościowym zrywie białostockich patriotów z 11-14 listopada. Porwani zbrojnym czynem uczniowie gimnazjum, pod komendą swego nauczyciela Tuśkiewicza, zorganizowali ponad 50-cioosobowy oddział, obejmując posterunki wartownicze w najważniejszych punktach miasta (przy trzech dworcach kolejowych, przy składach, magazynach, koszarach i urzędach administracji wojskowej). Młodemu gimnazjalistom przydzielono natomiast zadanie uszycia specjalnych opasek na rękaw dla członków sformowanych oddziałów samoobrony i milicji. Po brutalnym spacyfikowaniu polskiej rewolty przez siły niemieckie większość gimnazjalistów uratowała swoje życie ucieczką do pobliskich łąp, gdzie zasiłała szeregi organizowanego tam z upływem czasu Białostockiego Pułku Strzelców. Wielu z nich powróciło do rodzinnego miasta 19 lutego 1919 roku.